

BUTLLETÍ núm. 35

2º SEMESTRE 2017

Més informació i notícies a la nostra web
www.adivasis.org

ADA
Fundació per al
Desenvolupament
dels Adivasis

La noviolència

El que llegireu a continuació és una petita part d'un treball més extens, titulat "El Pacifisme: pensadors i moviments" del qual n'és autor Antoni Soler, president de Fundipau, publicat a Qüestions de vida cristiana nº 213, pàg. 66 a 88. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

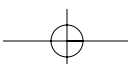
En Gandhi coincideixen el místic i el revolucionari. La història ens ha mostrat molts líders polítics i menys líders espirituals, però difícilment les dues facetes s'han presentat juntes en una mateixa persona. Gandhi ha esdevingut una figura patrimoni de la humanitat, al saber donar a la teoria de la no-violència, unitat, coherència i sobretot posar-la en pràctica en l'acció política a gran escala. La característica més evident i coneguda de la no-violència és el rebuig de la violència. Aquest es el "primer manament". Tothom ho sap. La mateixa paraula "no-violència" ho deixa clar.

Però hi ha un "segon manament" que, tot i que molt més desconegut, és encara més important que el primer. Sense aquest segon, el primer tindria ben poc sentit. Es tracta d'un altre rebuig encara més radical: el rebuig a la passivitat. Moltes vegades se'ns vol fer creure que només podem optar entre la violència i la passivitat.

Res més lluny de la realitat. El pacifisme i la no-violència s'han de caracteritzar tant per la seva capacitat d'acció, de revolta, fins i tot de lluita, com pel seu rebuig a la violència. D'aquesta capacitat d'acció, de revolta i de lluita i d'aquest rebuig a la violència en varem tenir un bon exemple al nostre país, en els primers objectors de consciència al servei militar. Van editar un cartell que deia: "Amb la violència guanya el més fort, no el més just".

Dit en positiu, es tracta d'encarar els conflictes d'una manera decidida mantenint sempre dos ingredients imprescindibles: respecte i revolta. El respecte fa impossible la violència, la revolta fa impossible la passivitat. El respecte sol, sense revolta, ens fa passius i socialment estèrils. La revolta sola, sense respecte, ens fa cruels i destructius. Revoltar-se i actuar en contra de la injustícia mantenint el respecte per l'injust: aquest és el resum de la no-violència.

Acabem amb un altre binomi: mitjans i finalitats. És ben coneguda l'expressió de Gandhi que "les finalitats ja estan contingudes en els mitjans, com l'arbre està contingut en la llavor". Entre mitjans i finalitats hi ha d'haver una coherència absoluta.

CALIDOSCOPI

Veritats i mentides

-Enrique Gallud Jardiel-

Aquest article és la continuació dels articles publicats en edicions anterior del butlletí, sobre les Veritats i mentides del sistema de castes. En aquesta edició, Enrique Gallud Jardiel se centra en la jerarquia del sistema de castes

L'error que sovint es comet a l'Índia és pensar que el sistema de castes és un esquema social únicament hindú. Efectivament aquest és el seu origen, però el concepte de jutjar el nivell social d'una persona pel seu cognom -el seu distintiu de casta- és extès entre indis procedents d'altres religions. I aquest és un fet paradoxal, ja que la majoria d'hindús que han abandonat la seva fe per convertir-se a altres religions, ho han fet seduïts per la promesa que en el si de la nova religió no hi hauria distinció entre els fidels i tots serien iguals als ulls de Déu i dels seus correligionaris. Aquestes paraules són boniques però, desgraciadament, no ha estat així.

Els hindús convertits a l'Islam ràpidament van ser conscients que en la nova religió els llinatges també eren fonamentals, així com la seva procedència i el major o menor grau de proximitat d'un cognom a la branca familiar del Profeta. A més a més, i sense cap ànim d'ofendre, l'Islam exerceix una discriminació diguem-ne geogràfica entre els seus adeptes, en funció del major o menor veïnatge a La Meca. Per aquesta raó els musulmans indis queden relegats a un nivell d'inferioritat no declarada dins d'aquesta comunitat religiosa.

El cas dels cristians és semblant. Els conversos al cristianisme, de la mateixa manera, al rebutjar

l'hinduisme, i per tant, la casta a la qual pertanyien, acceptaven com a cognom el nom propi del seu pare. Així, el fill de Michel es podria anomenar Anthony Michel; el fill seria John Anthony i el seu fill, Frederick John. La creació d'aquests patronímics hauria garantit una igualtat de base dins de l'Índia sino hagués estat pels cristians descendents d'uropeus que, malgrat en minoria, formaven una superclasse, és a dir una casta superior a la resta dels cristians. Per tant un descendent de portuguesos, de cognom Gonsalves, Fidalgo o Mendes, per exemple, era automàticament socialment superior algú que el seu cognom fos John, Thomas o Peter i aquesta superioritat social es feia evident en el tracte.

El cas de la religió sikh és també comparable. Quan un nou adepte es convertia al sikhisme rebia com a cognom l'apel·latiu de *singh*, que significa lleó, com a símbol d'allò que s'esperava d'ell donat que procedia d'una religió militarista. Tanmateix, els hindús de casta alta que es convertien al sikhisme es negaven a anomenar-se com la resta i seguien conservant els seus cognoms hindús per demostrar que procedien d'un rang superior i que la seva conversió es fonamentava en una creença sòlida i no únicament per deslliurar-se de la discriminació hindú i per formar part d'una societat religiosa més igualitària.

Per finalitzar aquesta qüestió és important remarcar que budistes i jainís censuren reiteradament

del sistema de castes

CENS A L'ÍNDIA

el concepte de casta, però el segueixen mantenint per propòsits matrimonials i de comensalitat.

Amb tots aquests exemples s'evidencia la paradoxa que he esmentat anteriorment: molts hindús es van convertir al llarg de la història a altres religions per no patir a causa de la seva casta però van seguir sofrint en el si de la seva nova religió.

A continuació ens centrarem més en detall en l'evolució del sistema de castes.

Gandhi, del qui s'ha dit erroniàment que estava en contra del sistema de castes, opina el següent: "El sistema de castes no va ser ideat amb estretor de mires. Ans al contrari, va donar al treballador, el shûdra, el mateix estatus que al pensador, el brâhmana". Obria el camí per accentuar el mèrit i suprimir el demèrit i transferia l'ambició humana de la general esfera mundana a la permanent i espiritual.

El sistema en els seus inicis, l'època vèdica, no va ser en absolut rígid. Durant molt temps un home podia canviar d'estat social al canviar de professió, cosa habitual en aquella època. Fins el segle X, per exemple, es permetien i eren

freqüents els matrimonis entre castes i amb estrangers, però progressivament el sistema va esdevenir més rígid i aquests matrimonis van quedar prohibits ja durant el segle XII. Aquest fet va ser conseqüència de diferents raons, però principalment l'estratificació de les castes va ser una autodefensa davant l'amenaça d'altres races i cultures, invasions successives perses, macedonis, grecs, escites, kushans de l'Àsia Central, huns i musulmans de diferents orígens.

Aquesta situació va empitjorar amb la dominació britànica, i aquest és un altre dels grans tòpics, que defensa que Occident sempre s'ha mostrat contrari al sistema de castes. No va ser així amb els anglesos. L'administració britànica va fomentar deliberadament el sistema de castes, considerant-lo una entitat concreta i mesurable que li permetia posar un ordre mental enmig de la confusió del mosaic etnològic de l'Índia. Aquest és un punt en el qual tots els historiadors i els sociòlegs indis coincideixen.

El sistema de cens modern de l'Índia va ser un dels llegats britànics que van contribuir a la transformació del sistema de castes.

El cens era una eina per tal de contar, definir i, en resum, conèixer la població sobre la qual governava l'Imperi, i la introducció de la casta com a indicador en el cens permetia la compartimentalització de grans poblacions en segments acotables i administrables. A més a més, el cens naixia per poder donar resposta a situacions de fam i

"El llibre més interessant any rere any és el cens de l'Índia"- Federico

de desastres naturals. Tanmateix els dirigents britànics van assimilar la casta com a una subclassificació equiparable a les classes socials, però aquesta a diferència de la casta es basa únicament en factors polítics i econòmics. D'aquesta manera la casta es va entendre com un indicador d'estatus social, ocupació laboral i habilitat intel·lectual.

Ja a inicis del segle XIX els britànics van fer diversos intents d'estimar la població dels diferents estats, però eren metodològicament defectuosos i per tant les conclusions errònies. No va ser fins el 1872 que es va realitzar el primer cens correctament plantejat.

Pels indis el cens va catalitzar el sentiment i la consciència de casta i la casta va esdevenir un factor de possessió material, de tal manera que les conseqüències a la societat índia van ser molt més profundes del que mai s'hauria imaginat.

ESPECIAL FEDE

Janhit Vikas Trust

Tara 3 de desembre de 1999

Estimats amics,

Ahir a la tarda amb en Vicenç Bañon i en Joan Aragó, vam celebrar l'eucaristia a Vinayalaya, a la mateixa hora i a la mateixa casa on, amb vuit companys jesuïtes més, vam ser recollits ara fa cinquanta anys. Dos d'aquests companys eren a Espanya: Jordi Gispert-Sauch, l'indiòleg i professor de sànscrit fent conferències, i Valero Aleu, que s'està recuperant a Sant Cugat d'una llarga malaltia. Els altres sis (vam arribar-hi 11) van morir. Bons finalistes!

El crepuscle ens ofería els mateixos colors, blau, violeta... que en aquell primer capvespre. La brisa, ara potser massa fresca pel cos acostumat a viure en el tròpic, ens va semblar aleshores càlida i humida. La suor cobria les nostres cares aquella inesborrable tarda del 2 de desembre de 1949. Rebobino la cinta dels records...

Havent transcorregut el primer dia, festa de Sant Francesc Xavier, vam incorporar-nos a la vida d'estudi pròpia d'una casa de formació. Però aviat ens vam dispersar, mentre els uns tenien per davant gairebé tota la formació, els altres ja havíem acabat els anys de juniors i de filosofia. De fet, necessitàvem encara uns anys de preparació abans de baixar a l'arena!

Però tornem on érem. Sento que estic en deute amb vosaltres. Sobretot amb tots aquells que durant cinc dècades hem compartit, malgrat les distàncies, un amor fraternal i una amistat que els anys ha forjat. Vi anyenc. Aquesta tarda em permeto parlar en primera persona i donar-vos un esbós de la meua vida. Cinquanta anys són molts anys. Cinquanta anys a l'Índia per a mi han estat anys d'ensenyament i d'aprenentatge: el taller on s'ha forjat la persona que sóc (disculpeu-me). M'agrada assenyalar, precisament, cinc etapes, cadascuna de les quals cobreix aproximadament uns deu anys.

Primera etapa: Els anys 50

Etapa de preparació: filosofia índia, estudis universitaris (llicenciatura), idiomes (hindi) i teologia.

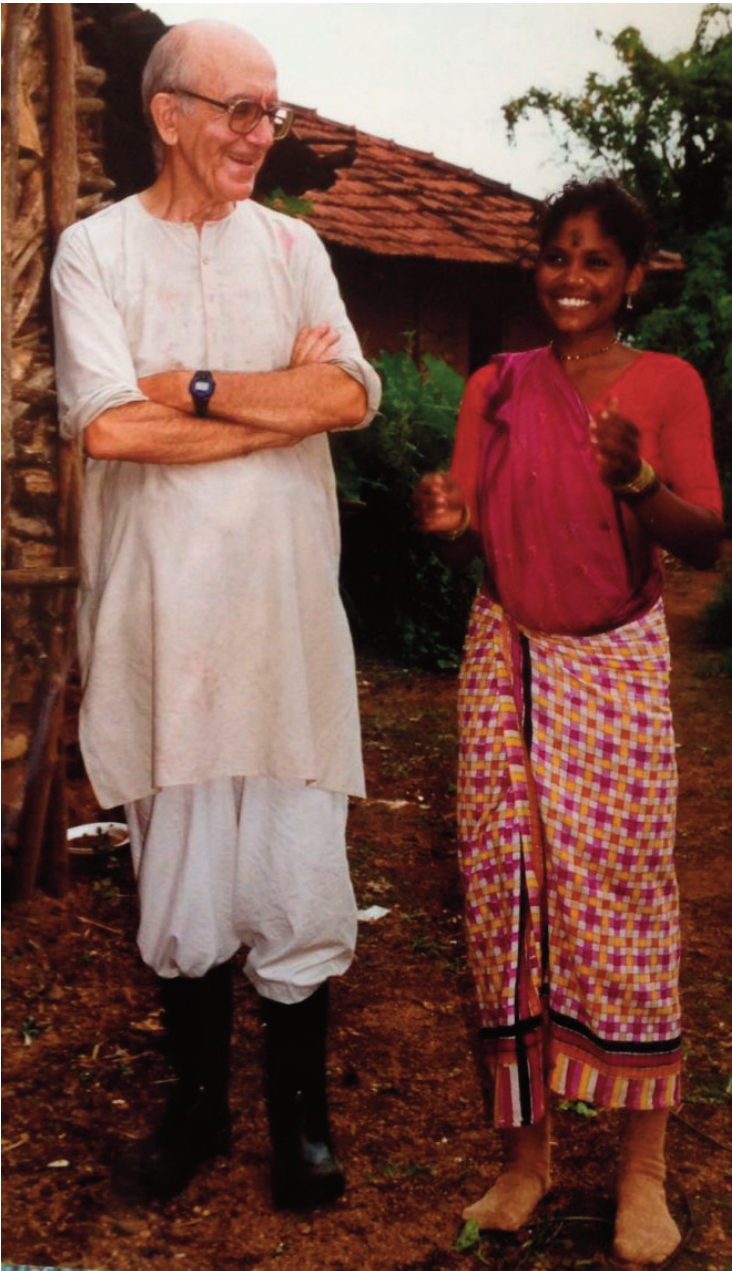
Entorn geogràfic: al principi, els turons, les brises suaus i les boires de la serra de Palni Hills a Tamil Nadu (sud de l'Índia). A continuació, la forta calor de Bombai i la de Ranchi, més sufocant encara, a l'estat de Bihar, afrontant les dificultats de l'idioma hindi. Després, quatre anys a Bengala (Kurseong) a l'Himàlaia. Davant la meua finestra contemplo el Kenchenchunga i, a poques hores de camí, la vista magnífica de l'Everest. Retorno a Bihar per a un darrer any d'estudi i de meditació. Enrere van quedar "la frondositat dels boscos... les fonts d'argentades aigües". Benvinguda la foscor del llarg estiu de l'altiplà de Chotangpur. Final de la primera etapa.

Segona etapa: Els anys 60

Mumbai (aleshores Bombai). Dedicat a la formació de seminaristes i joves jesuïtes. Dirigeixo exercicis espirituals per a religiosos i sacerdots. Ajudo a parròquies els caps de setmana i col·laboro amb les Missioneres de la Caritat de la M.Teresa. Entorn: Clima letàrgic del tròpic. En aquesta època conec noves ciutats: Bangalore, Goa, Jhansi, Ahmedanbad, Surat, Baroda.

Sembla que em vaig aclimatant.

Tercera etapa: Els anys 70

A la parròquia d'Andheri (Bombai), entre racons típics en barris on encara es conserven les cases pairals de pobles que han estat incorporats a la gran ciutat. Encara queden espais oberts, amb alguns camps d'arròs i, en els turons propers, llocs on abunda la jungla i es poden veure, de tant en tant, guineus i, fins i tot, algun lleopard.

Practico el ioga. Un "pundit", braman, m'ajuda a llegir les escriptures: seleccions dels Vedes, dels Upanishads, el Bhagavat Gita, en traduccions de l'original sànscrit a l'hindi. Sap de memòria centenars de versicles en sànscrit. És un "upadhyaya" (persona que recita les sagrades escriptures).

Són anys d'acció pastoral a la parròquia de la Sagrada Família d'Andheri. Ja no noto la calor ni m'angunieja la suor. De fet, ni tan sol hi penso. Per tal d'adquirir més coneixements de l'hinduisme visito els llocs sants d'Allahabad, Benares, Delhi, Rishibesh, Gangotri, Kedar-nath, les fonts del Ganges a Gaomukh, a gairebé 4000 metres d'altura en ple Himàlaia.

Records inesborrables, vivències que marquen.

Quarta etapa: Els anys 80

M'estic a la mateixa zona. Període d'integració amb la gent que ocupa els nous habitatges que es construeixen ràpidament per acollir la gran població que arriba a la ciutat per trobar feina. Ja no queden espais oberts, ni turons, ni jungla ni llebres, ni xacals. Les màquines han canviat el panorama.

Aprinc el que és viure en un barri de barraques: saber viure amb dignitat entres desguassos pudents i fer cua per aconseguir aigua. El meu habitatge és contigu al dels meus veïns. El barri és una miniatura cultural de tot el país. Gent de diferents estats. Multitud de llengües. Convisc dia a dia amb hindús, musulmans, sikhs, budistes, cristians... La porta de casa meva, com totes les del barri, està sempre oberta. Comencen nous projectes: una escola per a nens marginats, un taller per a dones dirigit per Isabel Martín. Un dia una dona musulmana em diu: "estem molt contents de tenir-te entre nosaltres". El clima em resulta agradable. No el canvio per cap altre.

Entorn: el carrer Mahakali Caves road. No tinc temps de fer llargs viatges. El treball en aquests barris augmenta. Formem un equip també creixent.

ESPECIAL FEDE

Cinquena etapa:

En el districte de Raigad, a prop de Mumbai. Zona rural. Dos milions d'habitants. Treball entre els Adivasis, és a dir els pobles indígenes d'aquesta regió, el 12% de la població. Petites comunitats de religioses venen a aquest districte. Realitzen projectes de promoció i suport a la tribu Katkari, la més marginada i explotada de la regió.

Els seus valors, la seva manera de viure és un repte per a la societat de consum, és una altra alternativa per viure humanament: harmonia amb l'entorn, viure amb frugalitat, compartir generosament... Posseir poc, no desitjar res més.

L'etapa més entranyable de la meua vida. Gaudeixo de bona salut. El clima és una delícia: les pluges torrencials, els mesos temperats d'hivern. Després arriben els tòrrids estius. Els fulls dels meus llibres es recargolen quan el termòmetre s'enfila per sobre dels 40 graus, la roba s'asseca en 10 minuts. La vida segueix el seu rumb.

Entorn: carretera Mumbai-Goa, tram de 150km. que travessa el districte. Carreteres de l'interior que condueixen fins als nostres centres, camins i viaranys que puguen cap als llogarets ("wadis") on viuen els Adivasis. N'he visitat més d'un centenar, he compartit el seu menjar frugal i he pernoctat a les seves cases. Un dia de calor aclaparant, una anciana adivasi desconeguda que duia un gros farcell sobre el cap, em fa senyals perquè m'aturi i, sense preguntar res, s'asseu a la meua vespa i em diu "endavant". En arribar al seu destí (era una distància curta), baixa i em toca la mà. Mira els seus peus inflats. "Has alleugerit el meu dolor". I somriu.

Val la pena esperar 50 anys per veure arribar aquest dia!

Vosaltres heu estat molt presents a la meua vida. El vostre record, les vostres cartes i visites m'han omplert sempre d'il·lusió. M'he sentit plenament acceptat i comprès fins i tot en les meves limitacions i, sobretot, m'he sentit recolzat. Heu estat per a mi una font d'energia i d'inspiració.

He acceptat la invitació de Mans Unides per participar en la Campanya de l'1 al 15 de febrer. Els qui tan fidelment han col·laborat amb nosaltres al llarg de 40 anys des del seu inici donant suport generosament a molts dels nostres projectes bé mereixen la petita contribució que pot suposar la meua presència. Acabada la Campanya, em quedaré (base a Barcelona) fins a finals de març.

El nostre treball amb els Adivasis a Raigad necessita un fons econòmic que asseguri la continuació dels projectes que duem a terme. La nostra fundació Janhit Vikas Trust (Fundació per al desenvolupament dels pobles) funciona gràcies als donatius que ens arriben sense disposar d'una reserva de fons, és a dir, sempre pendents dels que els particulars i les ONG ens envien. **En aquest meu proper viatge a Espanya, m'agradaria poder crear un modest capital per tal d'assegurar la continuïtat del treball:** seria el començament d'una altra etapa: l'etapa de 2000 (ADA en l'actualitat). Aquest seria el meu llegat, el meu record de mig segle a l'Índia.

Una abraçada, Federico

En terra Adivasi

-Mamen Peiró-

butlletí 35
desembre 2017

Realitzar el documental 'En terra adivasi' ha estat un regal meravellós que em va fer en Federico Sopeña. M'ha permès gaudir de la seva companyia durant dos anys.

El procés de muntatge ha estat llarg, milers d'imatges desfilant per la meua retina una vegada i una altra. Un laboriós treball, sí, però també molt enriquidor. Amb aquest projecte m'he omplert de tot el saber, bondat i llum que en Fede irradiava; aquest immens amor pels altres que ara jo mateixa porto de vestit. Gràcies, Fede; sempre habitaràs en mi.

Fa vint anys vaig viatjar per primera vegada a l'Índia, motxilla a l'esquena i amb dos mesos per davant per recórrer el país. En el meu pla de viatge, Bombai es

**“Gràcies Fede,
sempre habita-
ràs en mi”**

dibuixava només com el punt d'arribada, no pensava demorar-me allí més d'un dia. M'havien explicat que era una bogeria de ciutat, un caos, i jo vaig pensar que no estava preparada per a això. Però, casualitats de la vida, em van portar a Andheri, i gràcies a María Collell Camós, vaig tenir l'oportunitat de conèixer els projectes que Isabel Martín i Federico Sopeña estaven desenvolupant amb la gent més pobra dels “slums” d'aquest districte de Bombai. Llavors el seu treball em va im-

Escola a Ambatha

pressionar. Em van ensenyar “que no només es tracta de treballar per la gent, sinó saber ser un més”. Compartirem uns dies i després jo vaig seguir la meua aventura per l'Índia. Dos mesos replets d'anècdotes i vivències, però després vaig descobrir que van ser els dies a Bombai els que més havien calat en mi.

Des de llavors, vaig anar sabent dels projectes d'en Fede i especialment del seu treball a les zones rurals amb les tribus adivasis. Atrèta pel seu treball i la seva persona, en 2016 vaig decidir tornar a l'Índia, i en aquesta ocasió sí, per compartir i conèixer els seus projectes amb els adivasis. Als seus 90 anys, encara que ja delicat de salut, el Fede em va rebre a Vinayalaya amb aquesta llum i energia que ell emanava i en un “plis-plas” em va contagiar la il·lusió amb la qual seguia treballant per les millores en la sanitat, l'educació i l'apoderament d'aquestes persones. El seu gran magnetisme, la visió precisa del que convenia fer

a cada moment i el seu fàcil dialogar, em van empènyer a gravar algunes de les nostres converses i també a viatjar càmera en mà per filmar alguns dels projectes impulsats per ell a l'àrea de Maharashtra.

Poder compartir amb el Fede aquesta experiència va ser un regal meravellós i li vaig prometre que intentaria donar-li forma a tot aquest material. Així va néixer 'En terra adivasi', un documental que deixa constància de la seva dedicació i del seu treball amb els adivasis.

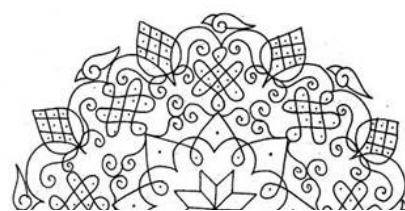
En aquest moment ni ell ni jo sabem que aquella seria la nostra última trobada. De fet ens acomiadem a Vinayalaya amb un “fins l'any vinent, tornaràs a veure'm, veritat, Mamen?”. Jo ja no hi he tornat i ell ja se n'ha anat. Però a mi agrada pensar que no se n'anat, perquè hi ha persones que mai se'n van ja que la seva energia segueix fluïnt.

PASSAT

Noves incorporacions a l'equip de treball amb el Claudio Sopeña i el Federico Barba! Benvinguts!

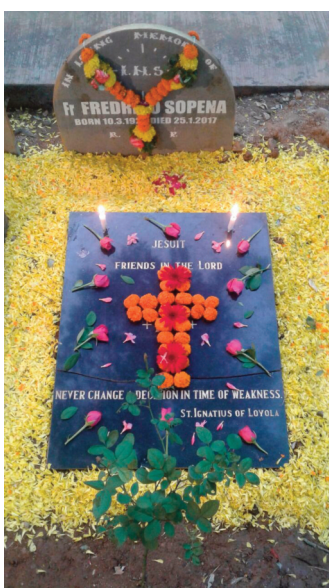
Acomiadem amb afecte a Jaume Filella! Jesuïta a Bombai on hi va treballar durant 39 anys. Amic molt proper del Fede i ex-director d'Esade.

Veure nota necrològica La Vanguardia, 15N

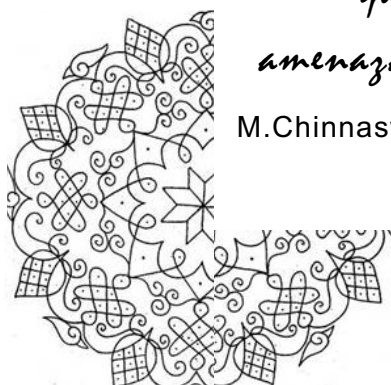

FUTUR

Dijous, 25 de gener, aniversari de la mort del Fede. El millor homenatge és continuar i expandir la seva feina. Us arribarà la convocatòria via email.

Febrer 2018: Proper concert d'ADA. Rebreu avís per SMS i email.

*"El sonido que yo hago
no engaña con cortesía
ni se sepulta en la boca -
es una espada brillante
que se blande
amenazando la tierra.."*

M.Chinnaswamy, El sonido que yo hago

La Revolución de las Agujas és el títol del llibre finançat amb micromecenatge! Aquesta és la història de Creative Handicrafts que en els pròxims mesos podrem gaudir des de casa!

bones festes

"Us demanem un regal aquest Nadal. Llegeix i dona aquest butlletí a algú que no coneixi ADA. Un petit gran gest per donar a conèixer la Fundació"

Nom:

Direcció:

Professió:

E-mail:

Freqüència:

Import: €

Forma de pagament

- Per transferència bancària a: BBVA- ES58 0182 6325 89 0208037341

- Per domiciliació bancària

Titular del compte:

Nº de compte corrent:

Cognoms:

Població:

Telèfon:

DNI

Mensual

Trimestral

Anual

Banc o Caixa:

Direcció oficina:

CP:

Data de naixement:

Aportació única

L'ART GRÀFIC